

Sebastià Serrano, lingüista

Nascut l'any 1944 a Bellvís, al Pla d'Urgell, és una de les veus més autoritzades d'aquest país en lingüística i comunicació. Catedràtic a la Universitat de Barcelona, ha realitzat cursos i conferències a Berkeley, Roma, París, Estocolm i Buenos Aires. Té una àmplia obra, que inclou títols com 'La paradoxa', 'Comunicació, llenguatge i societat' i 'El regal de la comunicació'. Serrano és conscient que *estimar* i *comunicar* són dos verbs amb un intensíssim impacte en la nostra vida i felicitat. El seu últim llibre és 'La festa dels sentits'.

“Cada cop ens caldrà ser més bons mestres en la gestió de la incertesa”

Text: David Caminada Foto: Miquel Anglarill

Sebastià Serrano (Bellvís, Pla d'Urgell, 1944) és catedràtic de lingüística de la UB. Home afable, empàtic i educat, és un gran coneixedor del llenguatge i la comunicació. Reputat assagista i conferenciant, Serrano ha escrit *La festa dels sentits* (Ara Llibres), en què analitza com la vista, el tacte, l'oïda, el gust i l'olfacte poden esdevenir magnífics aliats per estimular, no únicament el plaer, sinó la creativitat i el talent. Ens trobem un matí que veu sortir, tímidament, el sol. Per trencar el gel comencem recordant el seu celebrat llibre *La paradoxa* i li confesso que la recent mort de l'àvia m'ha deixat una mica trasbalsat. I seguim conversant.

Vostè afirma que els pròxims anys les institucions, les empreses, les relacions s'hauran de reinventar. ¿Tant han de canviar les coses?

Vivim una època de canvi. A més, cal que ens acostumem al fet que les coses canviaran molt de pressa. Pensi que, ara, la informació acumulada en el món es dobla cada dos anys! I en l'horitzó del 2020 es doblarà cada dos mesos. Això és importantíssim. Tingui present que durant els 1.500 primers anys de la nostra era, la informació acumulada tot just es va doblar. Abans hi havia estabilitat. Les coses es consideraven per sempre. Les institucions, les empreses, les nacions, els Estats, les parelles... En el futur

les coses seran diferents. L'increment de la informació comporta també un creixement de la incertesa. Per aquesta raó, cada cop hem d'anar-nos fent més bons mestres en la gestió de la incertesa.

No és una tasca fàcil...

Esclar. Per a un nadó que neixi avui, la seva mitjana vital serà viure més de 100 anys, treballar en set llocs diferents, i tenir almenys quatre parelles, coses impensables fa 50 o 60 anys. Això ho veig relacionat amb l'increment extraordinari de la informació, que fa créixer la complexitat, i també la fragilitat i la vulnerabilitat.

Serà necessari desenvolupar habilitats especials per afrontar tants canvis. Què n'opina?

Sí, cada vegada més. En les societats tradicionals, on tot era molt estable, una persona podia funcionar amb el pilot automàtic posat. En la societat d'avui, que és molt complexa, ja no. Hem de desplegar les nostres habilitats comunicatives i treure'n tan profit com puguem. *Comunicació*, *informació*, són dos conceptes molt importants. Abans del segle XX, quan es parlava de *comunicació* era per referir-se a les carreteres i els ferrocarrils. El terme *informació* s'utilitza per primer cop als anys 40 del segle XX. Jo

sempre explico als meus alumnes que els creadors del concepte *informació* a l'hora de triar la paraula adequada van estar a punt d'optar per *control* i *ordre*.

Control i ordre tenen connotacions negatives...

Sí. Però val a dir que informació és ordre. És un ordre. No hem de tenir por de les paraules. En principi, un ordre és una cosa bona. Un ordre és una mena de guany que hem fet a la fragilitat, al desordre... L'ordre comporta també creativitat.

Cada dia rebem desenes d'e-mails i les llibreries i cinemes estan a vessar de novetats. ¿La saturació fa que valorem poc el privilegi de què gaudim?

Sí. A mitjans del segle passat, la carta que un noi que feia la mili o una noia que

havia anat a servir a ciutat enviaven a la família o als seus estimats tenia un gran valor, i es rellegia fins a gairebé saber-ne el contingut de memòria. El llibre que es llegia era el llibre, en majúscules, i la seva lectura tenia un cert grau de culte. Ara les coses han canviat molt, i ens veiem superats per la quantitat d'e-mails que rebem, que molts cops no podem respondre. A les grans llibreries de Barcelona potser hi ha 100.000 llibres. Quina quantitat d'informació acumulada! Ara hem anat adquirint una mena de filtre que ens fa atendre una part de la informació que ens arriba. Gràcies a Déu, oblidem, el nostre cervell diu prou i tanca la porta...

Vostè parla de la importància del talent. Com podem identificar-lo?

S'acostuma a identificar el talent amb la creativitat. És una bona identificació però el talent és alguna cosa més. La persona amb talent té una gran capacitat de posar atenció en les coses, es motiva amb facilitat, té habilitats comunicatives, li agrada parlar en públic, té capacitat de liderar, d'explicar històries, de planificar i fixar objectius o visions per al futur. És una persona empàtica, flexible, que es posa en la ment de l'altre, que sap escoltar, que genera confiança i que estima el talent. Diria que la persona amb talent estima les noves tecnologies però no les

“Redescobreixi els sentits, gaudeixi de l'amor, l'amistat i els afectes, i això l'ajudarà a ser feliç”

adora, és tolerant, gestiona força bé la por i el dolor i li agrada treballar amb un cert estrès perquè fomenta la creativitat.

De tota manera, les empreses, les institucions no sempre promocionen les persones amb més talent. En la política, sovint a gent molt preparada li tallen el cap. Com ho veu?

És veritat. Això ha passat. Però cada cop anem més cap a un món en què les empreses i les institucions hauran d'estimar el talent. Les empreses que no juguin a favor del talent, desapareixeran. Una gran part de la crisi actual ha estat la crisi del talent. Probablement els últims anys no han estat les persones amb més talent les que han dirigit les empreses, les institucions, les organitzacions...

Per fomentar el talent l'educació hi té un paper central. Ho veu així?

Sí. És veritat. És molt important que a la nostra canalla, al nostre jovent, se'ls formi en les habilitats que he apuntat abans i que desenvolupin el talent. Hem tingut un ensenyament que ha estat exitós per a la societat industrial tradicional. A la canalla d'ara l'hem de formar per treballar el 2030 o el 2035. I llavors, potser bona part de les feines que existeixen hauran desaparegut. Les feines hauran canviat, però el talent, la creativitat, la innovació seguiran

sent molt importants. Per això jo tinc la certesa que l'escola del futur ha de ser l'escola del talent i de la felicitat.

La felicitat no és fàcil d'assolir...

És cert. Pel que fa a la feina, viurem grans transformacions. De treball no en faltarà, però es crearan noves ocupacions, i màquines de 300 euros realitzaran feines que ara fan cinc persones. En el futur hi haurà moltes feines relacionades amb tenir cura dels altres, amb la gent gran, la gestió de la informació. Als meus alumnes els dic: "L'objectiu de les meves classes és fer-vos més savis i més feliços".

Què li diria a algú que té depressió o que sent tristesa vital?

El creixement de la informació ha fet créixer la incertesa. El desenvolupament

del món ha incrementat moltíssim la por. Sempre havia estat puntual, però la por ara ha esdevingut crònica. Però penso que tenim bones notícies. La infelicitat és controlable i la felicitat es pot aprendre. Com podem aprendre a ser feliços? Disposem de moltes eines. Una d'elles és el redescobriments dels sentits. Hem de recuperar la importància de la proximitat, que és font de benestar. Tenir un bon amic, disfrutar d'una conversa amb ell, abraçar-lo, fer-li costat davant d'una adversitat, fer un cafè junts, riure junts...

Ja diuen que un amic és un tresor...

Sí. És una bona inversió. No sempre és fàcil trobar bons amics, però l'amistat és una font de felicitat. A aquella persona deprimida o trista també li recomanaria gaudir de la parella, aprofundir en el diàleg i la comunicació amb ella, disfrutar del fet d'estar junts... I també fer exercici físic, distreure's, participar en actes de voluntariat... Tot això ens pot ajudar a neutralitzar (o apaivagar molt) la incertesa i trobar camins per al benestar.

Vostè parla també de donar les gràcies, una cosa que no fem gaire.

És veritat. Tots plegats acostumem a donar poc les gràcies. Que fàcil que és i que poca gent que ho fa! Vols ser més feliç? Doncs dona les gràcies, expressa

la teva gratitud envers els altres. Sigues més generós. Ajuda els altres. Fes-te voluntari d'alguna institució o causa benèfica. Tot això ho hem de recuperar.

Aquí els pares i l'escola tenen un paper essencial. Què me'n diria?

L'educació és prioritària. Hem d'aconseguir que la gent tingui una personalitat sostenible, basada en el talent i la felicitat. La societat haurà de reconèixer als mestres el paper que tenen i l'escola s'haurà de reconfigurar. A tots els nivells. Els psiquiatres ens diuen que més d'una tercera part de la població passarà en la seva vida per algun episodi relacionat amb la seva salut mental. Hem de preparar-nos per a això i formar nois i noies tolerants, que estiguin capacitats per conviure amb un cert grau de neguit al llarg de la seva vida.

I la comunicació?

La comunicació, la informació, estan en el centre de la vida desenvolupada. En bona part, l'èxit en el món personal i laboral giraran entorn d'una xarxa de relacions ben fixades. I també en el desenvolupament de l'amor, l'amistat i els afectes.

Sigues generós. Moltes gràcies pel seu temps, professor Serrano.

Gràcies a vostè. He gaudit molt d'aquesta estoneta de conversa. ■

“L'ensenyament haurà de canviar. L'escola del futur ha de ser la del talent i la felicitat”